

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

41. An Religiosus paulatim modica accipiens, vel expendens sine licentia Superioris peccet mortaliter, & teneatur ad restitutionem? Et ex doctrina hujus quæstionis inferuntur aliqua alia circa hoc ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

eriam Refo-
lucioses eius
adnotatio-
num.

reales; ego nolo hac de re iudicium meum ferre sicut
& de alia opinione, quam nouissimè docet Ioannes
V Viggers in 2. 2. *Disti Thoma, de iustit. & iur tra-*
ctat. 3. cap. 1. dub. 2. num. 13. vbi docet, ad nota-
bilem quantitatem in furto requiri ad minus vnum
aureum in Religionibus, vbi est ea pecuniarum abun-
dantia: sicut modo in his, & multis aliis. Ita ille: vi-
de me ipsum, vbi supra.

RESOL. XL.

Quenā quantitas requiratur ut ea sine licētia Superioris
vsurpata à Religioso ad peccatum mortale denegatur.
Et quenā quantitas requiratur ex comestibilibus. Ex
p. 1. tr. 6. Ref. 36.

Sup. hoc in
Ref. prateri-
ta § vlt. sed
lege infra §
vlt. huius
Ref. & Refo-
lucioses eius
daarum no-
tationum, &
not. seq. per
totam.

Et pro con-
tento à lin.
9. & vers.
Quenam
vero huius
Ref. in tom.
3. tr. 7. Ref. 3.
& cursim in
alia eius not.

§. 1. **C**ommuniter respondent DD. eam quanti-
tatem necessariam esse, & sufficere, quæ
necessaria est, & sufficit in secularibus ad constituen-
dam materiam peccati mortalis furti. Ita Rebellius
p. 1. lib. 3. quest. 15. sect. 3. num. 22. Azorius p. 1.
lib. 12. cap. 12. q. 6. Graffius p. 1. lib. 3. cap. 5. num. 49.
Bonacina de contr. disp. 1. q. 10. punct. 3. num. 5.
Molina de iust. tom. 3. tr. 2. disp. 687. num. 2. vbi te-
statur, anno 1594. sic determinatum fuisse in Cong-
regatione generali Patrum Societatis Iesv. Quæ-
nam verò quantitas sufficiat in secularibus ad con-
stituendum furtum; quot sunt capita, tot sunt senten-
tiæ, vt videre quis potest apud Nauarrum in
Manuali. c. 17. num. 3. Cordubam in summ. quest. 109.
Salonium, Aragon. & Bañez in 2. 2. q. 66. art. 6.
Toletum lib. 5. c. 6. num. 3. Medinam in p. 2. q. 88.
art. 8. Valentiam tom. 3. disp. 5. q. 10. punct. 5.
Turriana in 2. 2. tom. 2. disp. 33. dub. 2. Couar-
ruuiam lib. 1. var. c. 3. num. 11. Vegham in summ.
tom. 1. cap. 139. cas. 2. Syluestrum verb. furtum, q. 2.
num. 4. Nauarram de restit. lib. 3. c. 1. dub. 3. num. 32.
Bonacina de contr. disp. 2. q. 8. punct. 1. num. 7. Re-
ginaldum in praxi, tom. 2. lib. 22. cap. 1. q. 4. n. 19. Me-
galam in 2. 2. lib. 2. c. 1. q. 3. Graffium p. 1. lib. 2. cap. 97.
num. 27. Malderum in 2. 2. tract. 4. cap. 1. dub. 3.
Lestum lib. 2. cap. 12. dub. 6. num. 29. Azorium p. 3.
lib. 5. c. 13. q. 2. Medinam C. de restit. q. 10. Conradum
in respons. mor. 1. q. 166. Sayrum in clauiregia, lib. 9.
c. 12. à n. 9. vsque ad 51. & alios.

2. Sed deueniendo in particulari ad Auctores lo-
quentes de Religiosis; Mirand. in *Man. Pral. tom. 1.*
q. 28. art. 18. concl. 2. lib. 22. putat, quantitatem notabi-
lem in furtis Religiosorum determinandam esse in
particulari pro temporum, locorum, Religiosorum,
personarum, & aliarum circumstantiarum differentia,
iudicio, & arbitrio boni viri; Mendoza verò in 8.
post. de pauperi. relig. concl. 9. n. 12. in particulari del-
cendens docet, quantitatem duorum argenteorum non
esse sufficientem ad peccatum mortale Ioan. de la
Cruz de statu relig. lib. 1. c. 3. dub. 5. & Sanch. in
summ. tom. 2. lib. 7. c. 10. n. 3. & 6. putant, mate-
riam notabilem in furtis Religiosorum esse summam
quatuor argenteorum Bartholomæus à S. Fausto in
thes. Relig. lib. 8. q. 193. n. 23. asserit; in Monaste-
riis ditissimis, trium argenteorum summam, quam
Religiosus, invito Superiore, accipit, aut expendit,
esse materiam sufficientem ex obitu, ad efficiendum
peccatum mortale contra votum paupertatis: in
Monasteriis mediocri censu dotatis duorum argen-
teorum summam: in Monasteriis pauperculis, vnius
argentei. Opinio Sanchez videtur mihi probabilior,
vt notauit Faustus.

3. Sed non grauabor ponere hic opinionem do-
ctiss. Virorum P. de Ledesma in *addit. ad summ. tom. 2.*
c. 4. & Cenedo in tract. de pauperi. Relig. dub. 20. n. 10.

vbi sic asserit: [Assi como el hijo de familias man-
do à su padre de sus bienes alguna maior quantidad,
que la que es graue en otro seglar, no seria heredo-
ario, assi tambien el Religioso no seria propietario, ni he-
redero, tomando alguna maior quantidad, que la que es gra-
ue peccado mortal en otro seglar, y lo mismo se ha de
dezir, si el Religioso lo tomasse de otro Religioso del
Comento: y assi es de parecer Ledesma, que si tomasse
se un Religioso de los bienes de un Comento, & de otro
Religioso particular octo, ò nueue reales, ò valor
dellos en cosas, que no se consumen con el uso, no seria
peccado mortal, si le haze sin licencia del Priorado,
como esto no se multiplicasse, de dos veces adelante
en el año.] Ita ille, qui etiam addit, cum Ledesma,
in rebus comestibilibus, quæ sumuntur à commu-
nitate, vel à particulari Religioso, maiorem quan-
tatem requiri ad constituendum peccatum mortale.
Et tandem non reticebo Rodriguez nouissime in
summ. tom. 4. cap. 118. num. 27. & 29. putare, Reli-
giosum tunc committere furtum, quando accedat ad
summam duorum aureorum. Sed hæc opinio videtur
mihi laxa: & an sit probabilis, iudicent Viri docti.
Scio illam ante docuisse Sotum de iustit. lib. 5. q. 3.
art. 3. ad 3. quidquid in contrarium asserat Val. Oropio
de restit. cap. 5. §. 1. dub. 5. num. 30. & tanquam pro-
babilem illam admittat Aragon. in 2. 2. q. 66. art. 6.
concl. 3. fol. mihi 386. Sed, an ita fit, vt dicit, iudic-
ent Viri docti: nam mihi non placet.

RESOL. XLI.

An Religiosus paulatim modica accipiens, vel expen-
dens sine licētia Superioris peccet mortaliter, &
teneatur ad restitutionem.
Et ex doctrina huius questionis inferuntur aliqua dicta
circa hoc pertinencia ad furtum in secularibus, foras,
& ancillis. Ex p. 1. tr. 6. Ref. 34.

§. 1. **A**ffermatiuam sententiam docent communi-
ter Doctores, si in eo furto, competente
materiam grauem, recordetur præcedentium furto-
rum: licet in aliis paruis furtis non habuerit animum
ampliùs furandi. Ita Valentia tom. 3. disp. 5. q. 1.
punct. 5. Sanchez in summ. tom. 1. lib. 1. cap. 4. num. 4.
& 10. Salas in p. 2. tom. 2. q. 88. tract. 13. q. 14.
sect. 27. Azorius tom. 1. lib. 4. cap. 9. q. 12. Reginaldus
in praxi, tom. 2. lib. 23. c. 1. q. 4. Rebellius p. 1. lib. 3.
q. 15. sect. 14. Fillucius tom. 2. tract. 3. c. 10. n. 14.
Valquez in p. 2. tom. 2. disp. 146. c. 2. n. 5. Sayrus in
clauiregia, lib. 9. cap. 15. num. 22. Nauarra de restit.
lib. 3. cap. 1. num. 40. Ledesma in summ. tom. 2. tract. 8.
cap. 20. Sotus de iust. lib. 5. q. 3. art. 3. Medina in
part. 2. q. 88. art. 4. part. 2. tom. 1. tract. 2. c. 2. q. 1. n. 4.
Megala in 2. 2. lib. 2. cap. 1. quest. 3. num. 18. & in
terminis loquens de Religiosis docet Barthol. à S.
Fausto in thes. Relig. lib. 8. q. 189. n. 3. & Sanchez in
summ. tom. 2. lib. 7. c. 21. cum aliis. Et ratio est quia in
ultimo illo furto, suppositis præcedentibus, incipit esse
fur; & per consequens talis Religiosus voluntarie de-
tinetet rem alienam, in notabili quantitate, invito do-
mino: ergo in eo actu peccat mortaliter. si autem
retinendi præterita furti habet, & licet illa furti essent
paruæ materiæ: postea coalescunt in vnum, & effi-
ciunt materiam grauem.

2. Hæc opinio est tenenda, sed contrarium pro-
etiam esse probabile cum Fillucio tom. 2. tract. 3. c.
10. n. 243. Rodriguez in summ. tom. 4. c. 118. n. 29. Salas
in p. 2. q. 88. tr. 13. disp. 16. fol. 27. n. 88. & illum docet
Nauarrus c. 17. n. 140. Toletus lib. 5. c. 6. n. 4. & alij.
Verum est, quod Nauarrus, & alij, qui docent hanc
sententiam, putant retentionem illius quantitatis pecca-
bilis.

bilis, esse peccatum mortale; & ideo ita furantes, & non restituentes peccare, non ratione acceptionis, sed ratione iniusta retentionis. Sed ego puto, tunc illam quantitatem furatam, esse sub peccato mortali restituendam in sententia Nauarræ, & aliorum, quando extaret, & non fuisset consumpta, & ex illa fur ditior factus fuisset; & ita docet Granado in p. 2. contr. 6. tract. 2. disp. 2. sect. 5. num. 49. & Lorea in p. 2. tom. 2.

3. Sed, his non obstantibus, dictos non peccare mortaliter, neque ad restitutionem teneri, notauit absolute Emanuel Sà verb. *furtum*, n. 8. & licet aduersus illum infurgat Sanchez in *sum. tom. 2. lib. 7. cap. 21. n. 3.* qui putat, hanc sententiam nullum tenere, præter Nauarrum *lib. 3. conf. in 1. edis. conf. 3. de statu Monach. num. 27.* qui postea mutauit sententiam in *Man. vt supra dictum est, cap. 17. num. 140.* Attamen ego inuenio præter Sà, & Nauarrum, docere etiam hanc opinionem Berardicum in *sum. Coron. part. 1. cap. 1. num. 28. in fin. vbi sic asserit: [Si actus furandi procedunt à voluntate interiticia, hoc est, dum homo furatur illud parum, non intendit furari maius, nec alio tempore, & postea de nouo subuenit alia occasio furandi similiter; tunc, quantumcumque reiteret huiusmodi furta, sic conditionata, semper est veniale, nec tenetur de necessitate salutis restituere illa: quia, sicut multa peccata venialia nunquam possunt facere vnum mortale, quantumcumque simul sumpta; ita huiusmodi parua furta, voluntate interiticia, cum vnum sint, quantumcumque simul sumantur, & in aliqua quantitate notabili considerentur, nunquam faciunt vnum furtum notabile mortale; & consequenter non parient obligationem: quia semper remanent in sua natura hoc est sunt venialia ratione parue quantitatis, siue furtum fiat semper eidem, siue diuersis. Ita ille, & nouissime hanc sententiam loquens in terminis de Religiosis furantibus res Monasterij, & docet Fernandez in *exam. Tocol. mor. par. 1. c. 6. §. 2. n. 12.**

4. Sed itando in prima sententia, limitanda tamen videtur pluribus modis; nam alioquin multos serupulos, & molestias Confessariis, & penitentibus iniiceret. Ideo dico primò, tunc supradicta furta minima coalere in vnum, & continuari, si hiant in eodem genere negotij, vel animo diftendendi, vt qui furantur modica, vendentes vinum, oleum, aut alia; scùs, si diuerso rerum genere, siue diuersis negotijs diuersisque dolis, nec diftendendi animo. Ita Rebellius *p. 1. lib. 3. q. 1. §. 1. sect. 5. num. 44.* Sed hanc limitationem impugnat Sanchez in *sum. tom. 2. lib. 7. cap. 21. n. 16.* Illam tamen amplectitur Tannerus in *22. disp. 4. q. 6. dub. 9. n. 287. Bonacina de contr. disp. 2. q. 8. punct. 2. n. 3. & ego probabilissimam puto.*

5. Dico secundo, dicta furta continuari, & in vnum coalere, quando inter illa non fit magna interpolatio, & interuallum: quod quidem interuallum, secundum Sanchez, *vbi supra n. 10.* & alios Viros doctos ab ipso consultos, erit spatium vnus anni. Et ratio est: quia tanta interpolatio non videtur, moraliter loquendo, contingere quantitates illas paruas. Sed ego sentio cum Fillucio *tom. 2. tr. 3. c. 10. num. 144:* magnum interuallum, vt non continuetur moraliter materia vnus furti cum alio, esse mensuram vnum, vel dimidium.

6. Dico tertio, quòd exiguit maior quantitas ad mortale in his furtis minimis; & eò maior, quòd plures sunt domini; nam, quòd in plures damnus diuiditur, eò minus cæteris paribus sunt inuiti. Ita Sanchez *num. 17. Rebellius num. 43. Megala in 2. lib. 2. cap. 1. quest. 3. num. 36. & Lessius lib. 2. cap. 12. dub. 8. n. 46.* Et si Confessarius scire cupit, quæ quantitas in his furtis minimis communiter sit notabilis: respon-

Tom. VII.

deo, duplo maiorem, quam in aliis furtis, esse necessariam.

7. Dico quarto, & hæc sit vltima limitatio, supradictam sententiam non habere locum quoad exigua furta esulentorum, quæ committuntur à seruis, & ancillis; ex rebus dominorum suorum; non vt illas vendant, sed vt comedant; sintque ordinaria, quæ non solent accuratè concludi. Ita Megala *n. 43. Lessius n. 48. Nauarrus c. 17. n. 138. Reginaldus tom. 2. lib. 23. c. 1. n. 22. Petrus Navarra de rest. lib. 3. c. 1. p. 5. dub. 6. n. 202. Sayrus in clau. reg. lib. 9. cap. 1. §. n. 17. Bannez in 22. q. 66. art. 6. Caietanus in *sum. ver. furtum, not. 1. & alij.**

8. Notandum est tamen contra Cordubam in *sum. q. 70. & Medinam C. de restit. q. 10.* ita furantes non teneri sub peccato mortali ad restitutionem totius quantitatis furatæ, sed tantum ad illam partem, qua restituta, cessat notabilis quantitas ad furtum mortale petita. Sic Aragon in *2. 2. quest. 66. art. 6. Sed si vnus Rebellius part. 1. lib. 3. num. 15. Navarra de rest. lib. 3. c. 1. p. 10. dub. 8. n. 62. Fillucio tom. 2. tr. 3. cap. 10. n. 247. & alij.*

sup. hoc in tr. 8. Ref. 45.

Quoad hoc in rom. 8. tr. 7. Vide doctrinam s. Addit. ad lin. 5. vers. mortale petita. Sic Aragon in 2. 2. quest. 66. art. 6. Sed si vnus restit. Ref. c. 1. p. 10. dub. 8. n. 62. Fillucio tom. 2. tr. 3. cap. 10. n. 247. & alij.

RESOL. XLII.

An Religiosus furans aliquid notabile ad usum fratris particularis, vel alicuius secularis incurrat in casum reservatum in Decreto Clem. VIII? Et aduertitur, quod Superior alicuius Religionis non potest referuare furtum commissum a suo subdito de rebus alterius Religiosi, vel alicuius secularis. Ex p. 1. tr. 6. Ref. 44.

§. 1. **A**ffirmatiuè responder Coriolanus tract. de cas. refer. p. 2. cas. 8. dub. 5. n. 13. quia talis casus intelligitur non solum de rebus Monasterij, aut Conuentus in communi, nempe, de rebus pertinentibus ad Communitatem, tam de mobilibus, quam de immobilibus, tam de his, quæ vt vti quotidiano consumuntur, quam de his, quæ durant: verum etiam de rebus particularibus, ad particularem vsum alicuius Religiosi concessis. Et ita ex Sorbo testatur declarasse ipsummet Clem. VIII.

2. At his non obstantibus, contrariam sententiam docet Petr. de Ledesma in *addit. ad summ. tom. 2. c. 4. dub. 12. fol. mibi 118. & Hieronym. de Cenedo tract. de paupert. relig. dub. 19. n. 21. vbi sic asserit: [El prelado no puede referuar el hurto en materia grande de las cosas, que pertenecen a la celda de otro particular, porque aunque es verdad, que el señorío destas cosas esta en el Monasterio, pero no se llaman cosas del Conuento de rebanamie.] Sic ille. Itaque, secundum hos Authores, Superior alicuius Religionis non potest referuare furtum commissum a suo subdito de rebus concessis alteri Religioso, vel alicuius secularis. Et ratio est: quia Clem. VIII. concessit tantum Superioribus Religionum reservationem furti de rebus Monasterij, & Conuentus; & ad illam declarationem Pontificis posset quis respondere, de illa non constare authentice: ergo, &c.*

Sup. hoc in Ref. seq. cursum ad vnc. d. 2. vers. segun esto.

RESOL. XLIII.

An saltem Superior in tali casu possit referuare illud furtum, quatenus est peccatum proprietatis? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 45.

§. 1. Ad